

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی البرز مرکز آموزشی و درمانی سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی

مرکز آموزشی و درمانی سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی

نوزاد نارس

تهیه کننده: واحد آموزش سلامت

تایید کننده: کمیته آموزش بیمار

تاریخ تهیه: ۱۴۰۴

شماره واحد آموزش به بیمار: ۰۲۶۳۵۷۷۱۱۲۵

منابع: ClinicalKey, WebMD, Mayo clinic

شرح بیماری:

نوزاد نارس به نوزادی گفته می شود که قبل از هفته 37 بارداری متولد شود. در نوزادان کمتر از 37 هفته دستگاه های مختلف بدن به تکامل کافی نرسیده اند و برای تکامل نیاز به زمان می باشد. مثلا در نوزادان نارس به خصوص با وزن کمتر از 1600 گرم دستگاه گوارش نمی تواند به خوبی عمل بلع، تخلیه شیر از معده، هضم و جذب شیر را انجام دهد. لذا نوزادان نارس نیاز به مراقبت های خاص دارند و والدین شیرخوار نارس بایستی اطلاعات کافی از نحوه مراقبت از نوزاد خود را کسب کنند.

علائم:

- نوزادی که متولد می شود در صورتی که نارس باشد دارای مشخصات زیر است:
- وزن کمتر از 5/2 کیلوگرم
- اندازه کوچک بدن و اندازه بزرگ سر نسبت به کل بدن
- چربی کم زیر پوست و پوست نازک و براق و صورتی رنگ
- رگ های زیر پوست که قابل مشاهده اند.
- تعداد موهای کم بدن
- تعداد چین های کم در کف پا
- گوش بسیار نرم و بافت پستان رشد نیافته
- در نوزادان پسر ممکن است کیسه بیضه پایین نیامده باشد و یا کیسه بیضه، بسیار کوچک باشد.
- تنفس تند و ضعف در مکیدن شیر
- خواب بیش از حد

علل شایع:

- علل تولد نوزادان نارس اغلب معلوم نیست. با این حال تولد نوزاد نارس در میان زنان کم سن و زنان میانسال بیشتر می باشد. به طور کل موارد زیر باعث افزایش وقوع تولد نوزاد نارس می شود:
- مصرف الکل، سیگار، مواد مخدر، داروهای غیرمجاز حین بارداری
- سابقه زایمان زودرس و نارسایی سرویکس
- تنش های روحی و فیزیکی
- استرس و فشارهای روحی روانی
- وضعیت اقتصادی پایین (کم در آمد) و تغذیه نامناسب در بارداری
- عدم مراقبت کافی در طول بارداری
- جنین های چندقلو
- عفونت واژن یا مهبل، عفونت دستگاه ادراری و بیماری های مقاربتی در طول دوران بارداری
- بیماری های مادر مانند: HTN - دیابت
- علل ناشناخته

عوارض احتمالی:

- نوزادی که به صورت نارس متولد می شود دارای مشکلاتی به صورت زیر می باشد:
- مشکلات شنوایی، بینایی و تنفسی
- اختلالات یادگیری در سنین بالاتر
- در نوزادان نارس، اندام های بدن مانند ریه و مغز و سیستم ایمنی کامل رشد نکرده اند و در تنظیم حرارت بدن و تنظیم سطح قند خون، دچار مشکل هستند.
- خونریزی داخل بطنی مغزی
- نیمی از نوزادان متولد شده که در هفته 24 تا 28 بارداری به دنیا می آیند ممکن است نوعی معلولیت داشته باشند.

پیشگیری:

- مادران باردار برای پیشگیری از تولد نوزاد نارس لازم است موارد زیر را رعایت نمایند:
- مادر باردار باید رژیم غذایی مناسب داشته باشد.
- از مصرف مواد مخدر و الکل و دخانیات خودداری کند.
- اگر درد زایمان در خانم بارداری زودتر از موعد مقرر فرا رسید، باید سریعاً به پزشک خود اطلاع دهد و در صورت صلاح دید پزشک، زایمان را با متوقف کردن انقباض های رحم به تعویق بیندازد.
- بارداری ها باید با برنامه ریزی و مادر سه ماه پیش از بارداری زیر نظر متخصص زنان یا ماما باشد.
- مراقبت های بارداری به صورت دوره ای و منظم و اقدامات غربالگری و مشاوره های ژنتیک در صورت لزوم نیز

- اقدامات آزمایشگاهی و تصویربرداری (سونوگرافی، بیوفیزیکال و ...) طبق نظر متخصص زنان انجام شود.
- زایمان باید در بیمارستان مجهز صورت گیرد که در صورت وجود مشکل برای مادر و نوزاد، امکانات لازم برای نوزاد نارس فراهم باشد.

مراقبت:

- نوزادان نارس پس از تولد به دلیل عدم تکامل دستگاه های بدن در بخش مراقبت های ویژه نوزادان یا (NICU) در بیمارستان بستری می شوند. کارهایی که برای مراقبت کافی از نوزاد نارس باید انجام داد شامل موارد زیر است:
- بسیاری از نوزادان نارس، نمی توانند گرما را در بدن خود نگه دارند. به همین دلیل در بخش مراقبت های ویژه در داخل اتاقک پلاستیکی (انکوباتور) قرار می گیرند و گرما برایشان فراهم می شود و یا توسط نور لامپ گرم کننده ای که به سمت تخت نوزاد می تابد، گرمای بدنشان تامین می شود.
- نوزادان نارس معمولاً می توانند هم از شیر مادر و هم از شیر خشک تغذیه کنند، شیر مادر به دلیل پروتئین های ویژه ای که دارد این امکان را به نوزاد می دهد تا از این عفونت ها محفوظ بماند و سریع تر رشد کند.

- به دلیل زایمان زودرس، ریه ها و دستگاه تنفسی نوزاد فرصت رشد کافی پیدا نکرده اند. این نوزادان در بخش مراقبت های ویژه از نظر تنفس هم مورد بررسی و درمان قرار می گیرند.

معیارهای ترخیص نوزاد از بخش مراقبت های ویژه:

- پزشک زمان ترخیص شیرخوار را با توجه به معیارهای زیر مشخص می کند:
- آنتی بیوتیک ها و سرم قطع شده باشد.

- شیرخوار حجم کافی شیر را با مکیدن دریافت کند.
- نوزاد سابقه ای از تشنج و مشکلات تنفسی طی روزهای اخیر نداشته باشد.

در چه شرایطی به پزشک مراجعه نمایید؟

- در هر زمانی که نوزاد دارای علائمی مانند تب، شیر نخوردن، مکیدن ضعیف، استفراغ های مکرر، بی حالی و یا تشنج و.. شد، بایستی سریعاً به پزشک مراجعه نمایید.
- اولین معاینه نوزاد بایستی 24 تا 48 ساعت بعد از ترخیص صورت گیرد. مراجعات بعدی هر هفته یک بار است، تا زمانی که وزن نوزاد به 2000-2500 گرم برسد. پس از آن طبق نظر پزشک مراجعات دو هفته یک بار و سپس ماهیانه می باشد.

